16.2 Texte/Übungen

I. Übungsbeispiele:

1. यथा त्वं गायसि तथाहं गायामि। 2. यत्र रामो गच्छति तत्र सीता तमनुगच्छति। 3. यतो रामः सीतामत्यजत् ततः सा गृह एकका शोचति। 4. यदा भक्ताः काश्यां गङ्गायास्तीरे म्रियन्ते तदा मोक्षं लभन्ते। 5. यदि श्वो वर्षति तर्हि न प्रतिष्ठामहे। 6. यावद्रामो गृहं नागच्छति तावत् सीता शोचति। 7. यथा नृपो युद्धे युध्यते तथा क्षत्रिया अपि युध्यन्ते। 8. यत्र सत्यमस्ति तत्र धर्मो भवति। 9. यतो मेघेभ्यो जलं पतति ततो बाला गृहं धावन्ति। 10. यदा रामः स्वकिङ्करमाह्वयति तदा स शीघ्रमागच्छति। 11. यदि मम मित्रं पश्यसि तर्हि तदत्रानय। 12. यतो नृपो युद्धे जयति ततः कवयस्तं प्रशंसन्ति। 13. यथा मेघा आगच्छन्ति तथा पुनर्गच्छन्ति। 14. यतः शिष्याः शास्त्राणि सम्यक् पठन्ति ततो गुरुस्तुष्यति। 15. यदा नृपो युद्धाय गच्छति तदा यज्ञं करोति। 16. यदि मनुष्याः शास्त्राणि नानुतिष्ठेयुस्तर्हि धर्मो नश्येत्। 17. यावच्छिष्याः शास्त्राणि साधु पठन्ति तावद्गुरुर्न कुप्यति। 18. यथा गुरुः शास्त्राण्युपदिशति तथा शिष्यास्तानि शिक्षन्ते। 19. यत्र शान्तानि वनानि वर्तन्ते तत्रर्षयो मुनयश्च वसन्ति। 20. यतः पुत्रः पाठशालां न गच्छति ततो रामः कुप्यति। 21. यदा शिष्याः पाठं नाशिक्षन्त तदा शिक्षकोऽक्रुध्यत्। 22. यदि वृक्षे फलानि न फलन्ति तर्हि कपयः क्षुध्यन्ति। 23. यथा वृक्षस्तथा फलानीति शिक्षको वदति। 24. यत्र रामः प्रतिष्ठते तत्र सीतापि विनयाद्गच्छति। 25. यतो जना धनाय लुभ्यन्ति ततो दुःखं संभवति। 26. यदा सेवको जलमानयत् तदा रामः पादावक्षालयत्। 27. यदि कृष्णा मेघा आकाशे विचरन्ति तदा नरा गृहं गच्छन्ति। 28. यावज्जनाः पापं कुर्वन्ति तावल्लोके दुःखं भवति।

16.2.1 Übungsbeispiele zum Relativsatz

1. yathā tvaṃ gāyasi tathāhaṃ gāyāmi |
   Ich singe wie du (singst).
   (Wie du singst, so singe ich.)

2. yatra rāmo gacchati tatra sītā tam anugacchati |
   Sita folgt Rama nach, wohin der auch geht.
   (Wohin Rama geht, dahin folgt ihm Sita nach.)

3. yato rāmaḥ sītām atyajat tataḥ sā gṛha ekakā śocati |
   Sita trauert zuhause, weil Rama sie verlassen hat.
   (Weil Rama Sita verlassen hat, darum trauert sie allein zuhause.)

4. yadā bhaktāḥ kāśyāṃ gaṅgāyās tīre mriyante tadā mokṣaṃ labhante |
   Sterben die Gläubigen in Varanasi am Ufer des Ganges, so erlangen sie Erlösung.
   (Wenn die Gläubigen in Varanasi am Ufer des Ganges sterben, dann erlangen sie Erlösung.)

5. yadi śvo varṣati tarhi na pratiṣṭhāmahe |
   Wir brechen morgen nicht auf, falls es regnet.
   (Falls es morgen regnet, dann brechen wir nicht auf.)

6. yāvad rāmo gṛhaṃ nāgacchati tāvat sītā śocati |
   Sita trauert solange, wie Rama nicht nach Hause kommt.
   (Wielange Rama nicht nach Hause kommt, solange trauert Sita.)

7. yathā nṛpo yuddhe yudhyate tathā kṣatriyā api yudhyante |
   Die Krieger kämpfen so in der Schlacht wie auch der König kämpft.
   (Wie der König in der Schlacht kämpft, so kämpfen auch die Krieger.)

8. yatra satyam asti tatra dharmo bhavati |
   Sitte und Ordnung herrschen da, wo Wahrheit ist.
   (Wo Wahrheit ist, da herrschen Sitte und Ordnung.)

9. yato meghebhyo jalaṃ patati tato bālā gṛhaṃ dhāvanti |
   Die Jungen rennen ins Haus, weil es regnet.
   (Weil aus den Wolken Wasser fällt, darum rennen die Jungen ins Haus.)

10. yadā rāmaḥ svakiṅkaramāhvayati tadā sa śīghram agacchati |
    Ramas Diener kommt schnell, wenn er ihn herbeiruft.
    (Wenn Rama seinen Diener herbeiruft, dann kommt der schnell.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

11. yadi mama mitraṃ paśyasi tarhi tad atrānaya |
Bring meinen Freund hierher, wenn du ihn siehst.
(Wenn du meinen Freund siehst, dann bring ihn hierher.)

12. yato nṛpo yuddhe jayati tataḥ kavayas taṃ praśamsanti |
Die weisen Dichter preisen den König, weil er im Kampf siegt.
(Weil der König im Kampf siegt, deshalb preisen ihn die weisen Dichter.)

13. yathā meghā āgacchanti tathā punar gacchanti |
Wolken kommen und gehen.
(Wie die Wolken kommen, so gehen sie wieder.)

14. yataḥ śiṣyāḥ śāstrāṇi samyak paṭhanti tato gurus tuṣyati |
Der Lehrer ist zufrieden, weil (wenn) die Schüler ihre Lehrbücher gut lernen.
(Weil [wenn] die Schüler ihre Lehrbücher genau lernen, darum ist der Lehrer zufrieden.)

15. yadā nṛpo yuddhāya gacchati tadā yajñaṃ karoti |
Zieht der König in den Kampf, bringt er ein Opfer dar.
(Wenn der König zum Zwecke des Kampfes geht, dann bringt er ein Opfer dar.)

16. yadi manuṣyāḥ śāstrāṇi nānutiṣṭheyus tarhi dharmo naśyet |
Befolgen die Menschen die Verhaltensregeln nicht, geht die Weltordnung verloren.
(Wenn die Menschen die Verhaltensregeln nicht befolgen, dann geht die Weltordnung verloren.)

17. yāvac chiśyāḥ śāstrāṇi sādhu paṭhanti tāvad gurur na kupyati |
Lernen die Schüler die Verhaltensregeln gut, muss der Lehrer nicht zornig werden.
(Wieviel die Schüler die Verhaltensregeln gut lernen, soviel muss der Lehrer nicht zürnen.)

18. yathā guruḥ śāstrāṇy upadiśati tathā śiṣyās tāni śikṣante |
Die Schüler lernen die Verhaltensregeln so, wie der Lehrer sie lehrt.
(Wie der Lehrer die Verhaltensregeln lehrt, so lernen sie die Schüler.)

19. yatra śāntāni vanāni vartante tatrarṣayo munayaśca vasanti |
Rishis und Munis leben in friedvollen Wäldern.
(Wo friedvolle Wälder liegen, da leben Rishis und Munis.)

20. yataḥ putraḥ pāṭhaśālāṃ na gacchati tato rāmaḥ kupyati |
Rama zürnt seinem Sohn, weil der nicht in die Schule geht.
(Weil der Sohn nicht in die Schule geht, deshalb zürnt Rama.)

21. yadā śiṣyāḥ pāṭhaṃ nāśikṣanta tadā śikṣako 'krudhyat |
Der Lehrer wurde zornig, als die Schüler den Text nicht lernten.
(Als die Schüler den Text nicht lernten, da wurde der Lehrer zornig.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

22. yadi vrkṣe phalāni na phalanti tarhi kapayaḥ kṣudhyanti |
Die Affen leiden Hunger, wenn an den Bäumen keine Früchte reifen
(Wenn am Baum keine Früchte reifen, dann leiden die Affen Hunger.)

23. yathā vṛkṣas tathā phalānīti śikṣako vadati |
«Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm», sagt der Lehrer.
(«Wie die Bäume, so die Früchte», sagt der Lehrer.)

24. yatra rāmaḥ pratiṣṭhate tatra sītāpi vinayād gacchati |
Die folgsame Sita geht überall hin, wo Rama hingeht.
(Wo Rama hingeht, da geht aus Folgsamkeit auch Sita hin.)

25. yato janā dhanāya lubhyanti tato duḥkhaṃ saṃbhavati |
Leid entsteht, weil (wenn) die Menschen nach Reichtum streben.
(Weil [wenn] die Menschen Reichtum begehren, darum entsteht Leid.)

26. yadā sevako jalam anayat tadā rāmaḥ pādāv akṣalayat |
Bringt der Diener Wasser, dann wäscht sich Rama die Füsse.
(Wenn der Diener Wasser bringt, dann wäscht sich Rama die Füsse.)

27. yadi kṛṣṇā meghā ākāśe vicaranti tadā narā gṛhaṃ gacchanti |
Ziehen schwarze Wolken am Himmel auf, gehen die Menschen ins Haus.
(Wenn sich schwarze Wolken am Himmel ausbreiten, dann gehen die Menschen ins Haus.)

28. yāvaj janāḥ pāpaṃ kurvanti tāval loke duḥkhaṃ bhavati |
Es entsteht soviel Leid in der Welt, weil die Menschen soviel Böses tun.
(Wieviel Böses die Menschen tun, soviel Leid entsteht in der Welt.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

Hilfestellungen zu 16.2.1–3

Weil die *Relativsätze* oder *Korrelativsätze* (wie sie bei Lehmann wie bei Stiehl ebenfalls genannt werden) im Sanskrit für uns etwas ungewohnt konstruiert werden, steht in den Übersetzungen jeweils zuerst eine flüssige und an zweiter Stelle eine wörtliche Variante in Klammern.

1.

3. gṛha ekakā = gṛhe ekakā (Sandhi 26)

11. mitraṃ: der Freund ist im Sanskrit ein Neutrum

16. Shastras sind die alten, oft vedischen Lehrbücher, die, wie hier, den Dharma (die Verhaltensregeln) festlegen (Dharmashastra)

19. tatrarṣayo = tatra ṛṣayo (Sandhi 16)

2.

10. *yebhyaḥ śiṣyebhyo* guruḥ śāstrāṇy upadiśati te pāṭhaśālāṃ gacchanti |
Sowohl Mylius als auch Böhtlingk (GPW) sagen, dass nach dem Verb «upadiś» zweimal der Akkusativ folgt. Also wie auch auf Deutsch: jemanden (Akk.) etwas (Akk.) lehren. Hier steht aber der Dativ.
Der Duden sagt, dass der Dativ bei «lehren» im Deutschen seltener ist als der Akkusativ.

17. kusumād = Abl. von kusuma, Blüte; alir = aliḥ (m.), Biene, mit Sandhi 9
uḍḍayate: uḍḍayate: von uḍḍī kommt von ud-ḍī, √ḍī / ḍīyate bzw. ḍayate (Klassen 1 und 4). Das erste «d» der Vorsilbe wird auch zu ḍ. Bei Lehmann steht das Verb im Glossar unter ud-ḍī – etwas irreführend, weil das zusammengesetzte Verb eben uḍḍī heisst. Ist aber bei Lehmann die Regel, damit man sich bewusst wird, wie die Verben zusammengesetzt sind. Lehmann ist da in guter Gesellschaft, weil Herr Böhtlingk es auch so gemacht hat in seinem berühmten und heute immer noch viel benützten Petersburger Wörterbuch von 1855.

20. tasmā = tasmai (Sandhi 28)

3.

1. samīpa ekaṃ = samīpe ekaṃ (Sandhi 26)

5. samīpa ekasmin, siehe Satz 1

8. krudh: verlangt hier den Dativ

18. tasmāj jālān mocayāmi = tasmāt jālāt mocayāmi (Sandhi 45)

22. (tvam) avada upakāraṃ: Sandhi 3

25. mitre: ist Dual

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

II. Übungsbeispiele.
Übersetzen Sie ins Deutsche und bilden Sie gegebenenfalls die entsprechende zweite Variante des Relativsatzgefüges, bei der das Bezugsnomen im anderen Teilsatz steht.

1. यो बालस्तत्र तिष्ठति स रामस्य पुत्रः। 2. यन्नगरं रामो गच्छति तस्मिन् सीता वसति। 3. येन परशुना रामो वृक्षान् कृन्तति तमधुनानयामि। 4. यस्मै कवये नृपो दानानि यच्छति तं नराः प्रशंसन्ति। 5. यस्माद्ग्रामात् सेवकोऽश्वमानयत् तं श्वोऽहं गच्छामि। 6. यस्मिन् शिष्ये विनयो नास्ति तस्मै गुरुः क्रुध्यति। 7. यस्मिन् वने गजा भ्रमन्ति तत्र रामोऽद्य गच्छति। 8. यः सीतां पर्यणयत् स रामः। 9. यां कन्यां राम उद्यानेऽपश्यत् सा नृपस्य पुत्री। 10. येभ्यः शिष्येभ्यो गुरुः शास्त्राण्युपदिशति ते पाठशालां गच्छन्ति। 11. यस्याः शाखायाः कपिरवात्लवत तस्याः फलमपतत्। 12. यस्य क्षत्रियस्य धृतिं कवयः प्रशंसन्ति तमहं पश्यामि। 13. यस्यां शाखायां कपिरुपाविशत् तस्यां विहगोऽप्युपाविशत्। 14. यो ब्राह्मणः सूक्तानि पठति तमहं गृहमाह्वयामि। 15. यत् पुस्तकं गुरुरलिखत् तच्छिष्या अनुदिनं पठन्ति। 16. यस्यै कन्यायै रामः पुष्पाणि यच्छति सा तुष्यति। 17. यस्मात् कुसुमादलिरुड्डयते तत् पश्यामि। 18. यस्य गजोऽस्ति स नरोऽत्रागच्छति। 19. यस्मिन् प्रासादे सीता वसति तं रामोऽनुदिनं गच्छति। 20. यो रामस्य गृहमागच्छति तस्मा अतिथये सीता जलं यच्छति। 21. यां कथां कविर्वदति सा रामाय रोचते। 22. यैर्नृपतयो दीव्यन्ति तानक्षान् किङ्कर आनयति। 23. यस्मात् क्रोधाद्रामो बालं ताडयति तं नावगच्छामि। 24. यस्मिन् गिरौ शिवो ध्याने सीदति स कैलासोऽस्ति। 25. यदन्नं राम इच्छति तत् सेवकः पचति। 26. यस्मै सीतानुदिनं भोजनं यच्छति स भिक्षुर्द्वारे तिष्ठति। 27. येषां बालानां वस्त्राणि रजकः क्षालयति ते नद्यास्तीरे सीदन्ति। 28. येषु नरा धनान्यगोपायन् तानि गृहाण्यरयः प्राविशन्।

16.2.2 Übungsbeispiele zum Relativsatz

1. yo bālas tatra tiṣṭhati sa rāmasya putraḥ |
   Der Junge, der dort steht, ist Ramas Sohn.
   (Welcher Junge dort steht, der ist Ramas Sohn.)

2. yan nagaraṃ rāmo gacchati tasmin sītā vasati |
   Rama geht in *die* Stadt, in der Sita wohnt.
   (In welche Stadt Rama geht, in dieser wohnt Sita.)

3. yena paraśunā rāmo vṛkṣān kṛntati tam adhunānayāmi |
   Ich hole jetzt die Axt, mit der Rama Bäume fällt.
   (Mit welcher Axt Rama Bäume fällt, diese hole ich jetzt.)

4. yasmai kavaye nṛpo dānāni yacchati taṃ narāḥ praśaṃsanti |
   Die Menschen preisen *den* Dichter, dem der König Geschenke macht.
   (Welchem Dichter der König Geschenke macht, den preisen die Menschen.)

5. yasmād grāmāt sevako 'śvam ānayat taṃ śvo 'haṃ gacchāmi |
   Ich gehe morgen in das Dorf, aus dem der Diener ein Pferd hergebracht hat.
   (Aus welchem Dorf der Diener ein Pferd hergebracht hat, in dieses gehe ich morgen.)

6. yasmin śiṣye vinayo nāsti tasmai guruḥ krudhyati |
   Einem Schüler, dem der Anstand fehlt, zürnt der Lehrer.
   (Bei welchem Schüler der Anstand fehlt, dem zürnt der Lehrer.)

7. yasmin vane gajā bhrāmanti tatra rāmo 'dya gacchati |
   Rama geht heute in *den* Wald, in dem Elefanten herumstreifen.
   (In welchem Wald Elefanten umherstreifen, dorthin geht Rama heute.)

8. yaḥ sītāṃ paryaṇayati sa rāmaḥ |
   Rama ist derjenige, der Sita geheiratet hat.
   (Wer Sita geheiratet hat, der ist Rama.)

9. yām kanyāṃ rāma udyāne 'paśyat sā nṛpasya putrī |
   Die junge Frau, die Rama im Garten gesehen hat, ist die Königstochter.
   (Welche junge Frau Rama im Garten gesehen hat, diese ist die Königstochter.)

10. yebhyaḥ śiṣyebhyo guruḥ śāstrāṇy upadiśati te pāṭhaśālāṃ gacchanti |
    Der Lehrer lehrt den Schülern, die in die Schule gehen, die kanonischen Werke.
    (Welchen Schülern der Lehrer die kanonischen Werke lehrt, diese gehen in die Schule.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

11. yasyāḥ śākhāyāḥ kapir avāplavata tasyāḥ phalam apatat |
Die Frucht fiel von *dem* Ast, von dem der Affe herabsprang.
(Von welchem Ast der Affe herabsprang, von dem fiel die Frucht herab.)

12. yasya kṣatriyasya dhṛtiṃ kavayaḥ praśaṃsanti tam ahaṃ paśyāmi |
Ich sehe den Krieger, dessen Standhaftigkeit die Dichter preisen.
(Welches Kriegers Standhaftigkeit die Dichter preisen, diesen sehe ich.)

13. yasyāṃ śākhāyāṃ kapir upāviśat tasyāṃ vihago 'py upāviśat |
Der Vogel setzt sich auf *den* Ast, auf den sich auch der Affe setzt.
(Auf welchen Ast sich der Affe setzt, auf diesen setzt sich auch der Vogel.)

14. yo brāhmaṇaḥ sūktāni paṭhati tam ahaṃ gṛham āhvayāmi |
Den Brahmanen, der Hymnen rezitiert, lade ich nach Hause ein.
(Welcher Brahmane Hymnen rezitiert, den lade ich nach Hause ein.)

15. yat pustakaṃ gurur alikhat tac chiṣyā anudinaṃ paṭhanti |
Die Schüler studieren täglich das Buch, das der Lehrer geschrieben hat.
(Welches Buch der Lehrer geschrieben hat, dieses studieren die Schüler täglich.)

16. yasyai kaniyāyai rāmaḥ puṣpāṇi yacchati sā tuṣyati |
Das Mädchen, dem Rama Blumen schenkt, freut sich.
(Welcher jungen Frau Rama Blumen schenkt, diese freut sich.)

17. yasmāt kusumād alir uḍḍayate tat paśyāmi |
Ich sehe eine Blüte, von der eine Biene auffliegt.
(Von welcher Blüte eine Biene auffliegt, die sehe ich.)

18. yasya gajo 'sti sa naro 'trāgacchati |
Der Mann, der einen Elefanten besitzt (hat), kommt hierher.
(Wessen ein Elefant ist, dieser Mann kommt hierher.)

19. yasmin prāsāde sītā vasati taṃ rāmo 'nudinaṃ gacchati |
Rama geht täglich zu dem Palast, in dem Sita wohnt.
(In welchem Palast Sita wohnt, zu dem geht Rama täglich.)

20. yo rāmasya gṛham āgacchati tasmā atithaye sītā jalaṃ yacchati |
Wer als Gast ins Haus von Rama kommt, dem bringt Sita Wasser.
(Wer ins Haus von Rama kommt, diesem Gast bringt Sita Wasser.)

21. yām kathām kavir vadati sā rāmāya rocate |
Rama gefällt die Geschichte, die der Dichter erzählt.
(Welche Geschichte der Dichter erzählt, die gefällt Rama.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

22. yair nṛpatayo dīvyanti tān akṣān kiṅkara ānayati |
Der Diener bringt die Würfel, mit denen die Könige spielen.
(Mit welchen die Könige spielen, diese Würfel bringt der Diener.)

23. yasmāt krodhād rāmo bālaṃ tāḍayati taṃ nāvagacchāmi |
Ich vestehe nicht, warum Rama den Jungen aus Zorn schlägt.
(Ich verstehe nicht, aus welchem Zorn Rama den Jungen schlägt.)
(Aus welchem Zorn Rama den Jungen schlägt, diesen verstehe ich nicht.)

24. yasmin girau śivo dhyane sīdati sa kailāso 'sti |
Kailasa heisst der Berg, auf dem Shiva in der Meditation sitzt.
(Auf welchem Berg Shiva in der Meditation sitzt, dieser ist Kailasa.)

25. yad annaṃ rāma icchati tat sevakaḥ pacati |
Der Diener kocht die Speise, die Rama wünscht.
(Welche Speise Rama wünscht, diese kocht der Diener.)

26. yasmai sītānudinaṃ bhojanaṃ yacchati sa bhikṣur dvare tiṣṭhati |
Sita bietet täglich einem Bettler, der an der Türe steht, eine Mahlzeit an.
(Welchem Sita täglich eine Mahlzeit anbietet, dieser Bettler steht an der Türe.)

27. yeṣām bālānāṃ vastrāṇi rajakaḥ kṣālayati te nadyās tīre sīdanti |
Der Wäscher wäscht die Kleider der Jungen, die am Flussufer sitzen.
(Welcher Jungen Kleider der Wäscher wäscht, diese sitzen am Flussufer.)

28. yeṣu narā dhanāny agopāyan tāni gṛhāṇy arayaḥ prāviśan |
Feinde (Diebe) dringen in *die* Häuser ein, in denen die Menschen ihren Reichtum verstecken.
(In welchen die Menschen [ihren] Reichtum verstecken, in diese Häuser dringen Feinde ein.)

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

III. "Der Löwe und die Maus"

1. एकस्य गिरेः समीप एकं वनमासीत्। 2. तस्मिन् वन एकः सिंहो वसति स्म। 3. दिवसे स सिंहो गुहायामतिष्ठद् रात्रौ च गुहाया बहिरगच्छद् वने च पशूनमृगयत। 4. एकदा स दिवसे गुहां नागच्छत् किंतु वृक्षस्य छायायामतिष्ठत् तत्र च भूमावुपाविशत्। 5. तस्य वृक्षस्य समीप एकस्मिन् बिल एको मूषकोऽपि वसति स्म। 6. तस्मिन् दिवसे स मूषको बिलाद् बहिरागच्छत् तं च सिंहं तत्रापश्यत्। 7. स सिंहमुपागच्छत् तस्य च शरीरेऽनृत्यत्। 8. तस्मात् सिंह उदतिष्ठत् तस्मै च मूषकायाक्रुध्यत्। 9. त्वां खादामीति सिंहो मूषकं क्रोधेनावदत्। 10. ततो मूषकस्तं सिंहं प्रत्यभाषत। 11. यदि त्वमद्य मां न खादसि मुञ्चसि च तर्ह्यहमपि कदाचित् तवोपकारं करोमीति। 12. ततः सिंहोऽहसत् तं च मूषकममुञ्चत्।

13. एकदा कश्चिद् व्याधस्तद् वनमागच्छत्। 14. पशूनां ग्रहणाय स एकं जालमानयत्। 15. सिंहस्तस्मिञ्जालेऽपतद्दुःखेन चागर्जत्। 16. मूषकस्तदाकर्णयत् शीघ्रं च तत्रागच्छत्। 17. स तस्मिञ्जाले सिंहमपश्यदवदच्च। 18. भयस्य कारणं नास्ति। अहं त्वां तस्माज्जालान् मोचयामि। 19. अहं तं जालं दन्तैर्विदशामीति। 20. मूषकः सिंहं जालादमोचयद् व्याधाच्चारक्षत्। 21. तदा सिंहो मूषकमवदत्। 22. पुरा त्वमवद उपकारं करोमीति। 23. तदा तव वचनं नावागच्छमहसं च। 24. अद्य तदवगच्छामीति। 25. एवं स सिंहो मूषकश्च मित्रे अभवताम्॥

16.2.3 Der Löwe und die Maus

1. ekasya gireḥ samīpa ekaṃ vanam āsīt |
   Es war einmal ein Wald nahe einem Berg.

2. tasmin vana ekaḥ siṃho vasati sma |
   In diesem Wald lebte ein Löwe.

3. divase sa siṃho guhāyām atiṣṭhad rātrau ca guhāyā bahir agacchad vane ca paśun amṛgayata |
   Tagsüber hielt sich der Löwe in seiner Höhle auf, und nachts verliess er sie und jagte Wild im Wald.

4. ekadā sa divase guhāṃ nāgacchat kiṃtu vrkṣasya chāyāyām atiṣṭhat tatra ca bhūmāv upāviśat |
   Einmal ging er tagsüber nicht in seine Höhle, sondern blieb im Schatten eines Baumes und lag auf der Erde.

5. tasya vrkṣasya samīpa ekasmin bila eko mūṣako 'pi vasati sma |
   Bei diesem Baum lebte in einem Loch auch eine Maus.

6. tasmin divase sa mūṣako bilād bahir agacchat taṃ ca siṃhaṃ tatrāpaśayat |
   An diesem Tag kam die Maus aus ihrem Loch heraus und sah dort den Löwen.

7. sa siṃham upāgacchat tasya ca śarīre 'nṛtyat |
   Sie näherte sich dem Löwen und tanzte auf seinem Körper.

8. tasmāt siṃha udatiṣṭhat tasmai ca muṣakāyākrudhyat |
   Darum stand der Löwe auf und ärgerte sich über die Maus.

9. tvāṃ khādāmīti siṃho mūṣakaṃ krodhenāvadat |
   «Ich fresse dich», sagte der Löwe zornig zur Maus (und packte sie).

10. tato mūṣakas tam siṃhaṃ pratyabhāṣata |
    Da antwortete die Maus dem Löwen:

11. yadi tvam adya mām na khādasi muñcasi ca tarhy aham api kadācit tavopakāram karomīti |
    «Wenn du mich heute nicht frisst und mich loslässt, dann tue auch ich dir irgendwann einen Gefallen.» («… dann mache auch ich irgendwann deine Hilfe.»)

12. tataḥ siṃho 'hasat tam ca mūṣakaṃ amuñcat |
    Da lachte der Löwe und liess die Maus los.

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.

13. ekadā kaścid vyādhas tad vanam agacchat |
Eines Tages kam (irgend)ein Jäger in diesen Wald.

14. paśūnāṃ grahaṇāya sa ekaṃ jālam ānayat |
Um das Wild einzufangen, brachte er ein Netz mit.
(Zwecks Einfangen des Wildes …)

15. siṃhas tasmiñ jāle 'patad duḥkhena ca agarjat |
Der Löwe fiel in dieses Netz und brüllte vor Pein.

16. mūṣakas tad ākarṇayat śīghraṃ ca tatrāgacchat |
Die Maus hörte das und eilte schnell dorthin.

17. sa tasmiñ jāle siṃham apaśyad avadac ca |
Sie sah den Löwen im Netz und sagte (zu ihm):

18. bhayasya kāraṇaṃ nāsti | ahaṃ tvāṃ tasmāj jālān mocayāmi |
«Es gibt keinen Grund, Angst zu haben. Ich befreie dich aus diesem Netz.
(«Eine Ursache für Angst ist nicht.)

19. ahaṃ taṃ jālaṃ dantair vidaśāmīti |
Ich zerbeisse das Netz mit (meinen) Zähnen.»

20. mūṣakaḥ siṃhaṃ jālād amocayad vyādhāc cārakṣat |
Die Maus befreite den Löwen aus dem Netz und schützte (ihn so) vor dem Jäger.

21. tadā siṃho mūṣakam avadat |
Da sagte der Löwe zur Maus:

22. purā tvam avada upakāraṃ karomīti |
«Du hast (mir) einmal gesagt: «Ich helfe dir (dann auch).»

23. tadā tava vacanaṃ nāvāgaccham ahasaṃ ca |
Damals habe ich deine Worte nicht verstanden und gelacht.

24. adya tad avagacchāmīti |
Jetzt verstehe ich sie.

25. evaṃ sa siṃho mūṣakaś ca mitre abhavatām ||
So wurden der Löwe und die Maus Freunde.

© 2021 Peter Meyer & Ralph M. Steinmann. Alle Rechte vorbehalten.